

Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor

HOTĂRÎRE nr. 3-115/2023 cu privire la examinarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX

mun.Chișinău

08 septembrie 2023

Examinând în ședință publică procedura disciplinară intentată în privința procurorului în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, ca rezultat al depistării unor încălcări admise de către aceasta sub aspectul neasigurării respectării termenului rezonabil în cadrul conducerii urmăririi penale și audiind informația prezentată de către domnul Lazarev Octavian, Colegiul de disciplină și etică,-

CONSTATĂ:

La xx.xx.2023, de către Inspecția Procurorilor a fost întocmit raportul privind rezultatele verificării sesizării cet. XXXXXX, cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare comise de către procurorul în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Drept temei pentru intentarea procedurii disciplinare a servit sesizarea cet. XXXXXX din xx.xx.2023, care la xx.xx.2022, a fost înregistrată de Inspecția procurorilor conform Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor.

Autorul sesizării, XXXXXX, a solicitat tragerea procurorului în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, la răspundere disciplinară pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, manifestată prin tergiversarea și neasigurarea termenului rezonabil la efectuarea urmăririi penale în cauză penală nr.XXXXXX și netrimiteră cauzei în judecată.

În cadrul examinării sesizării, inclusiv prin audierea explicațiilor procurorului XXXXXX, Inspecția procurorilor a constatat următoarele.

Urmărirea penală în cauza nr. XXXXXX a fost începută la xx.xx.2019 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXX, în temeiul bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit.a) din Codul penal.

Conform materialelor urmăririi penale [...].

La xx.xx.2019, prin dispoziția procurorului-șef al Procuraturii raionului XXXXXX, conducerea urmăririi penale a fost dispusă procurorului XXXXXX.

În cadrul urmăririi penale, în scopul elucidării circumstanțelor cauzei, au fost efectuate un șir de acțiuni de urmărire penală, inclusiv: [...].

La xx.xx.2019, în Procuratura raionului XXXXXX, a parvenit cererea XXXXXX, prin care s-a solicitat eliberarea automobilului de model XXXXXX, implicat în accidentul rutier.

La xx.xx.2019, procurorul XXXXXX, în pofida faptului că, la moment, urmărirea penală se afla în proces de desfășurare, fără a dispune efectuarea expertizei judiciare auto-tehnice (XXXXXX), a dispus eliberarea automobilului de model

XXXXXX, pe motiv că automobilul nu a fost recunoscut în calitate de corp delict, asupra automobilului nu a fost aplicat sechestrul, în scop de asigurare a acțiunii civile, specificând că automobilul a fost examinat în cadrul urmăririi penale și de aceea se apreciază ca inutilă păstrarea la parcare specială a automobilului.

Cu toate acestea, după eliberarea mijlocului de transport implicat în săvârșirea accidentului rutier, asupra obiectului dat au fost întreprinse acțiuni de reparație, ceea ce a dus la imposibilitatea experților din domeniu, după numirea expertizei auto-tehnică, să se pronunțe asupra unor întrebări vitale, pentru a avea o viziune clară referitor la împrejurările comiterii accidentului, cu identificarea faptuitorului și încadrarea juridică corectă a acțiunilor acestuia.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXXX din xx.xx.2020, [...].

În cadrul conducerii urmăririi penale în cauza penală dată, de către procurorul XXXXXX, în calitate de procuror conducător al urmăririi penale, au fost adresate spre executare mai multe indicații ofițerului superior de urmărire penală, XXXXXX (indicațiile din xx.xx.2020, xx.xx.2021).

Cu toate, solicitările experților și indicațiile procurorului au rămas neexecutate.

La xx.xx.2021, organul de urmărire penală a înaintat procurorului XXXXXX un raport cu propunere de terminare a urmăririi penale și trimiterea cauzei penale în instanță.

La xx.xx.2022, procurorul XXXXXX, contrar termenului stabilit în alin.(1) din art.290 Cod de procedură penală, în baza art.292 din același cod, a dispus restituirea cauzei penale organului de urmărire penală, pentru completarea urmăririi penale.

Începând cu xx.xx.2022, după restituirea cauzei penale, până la xx.xx.2023, când cauza a fost expediată în adresa Procuraturii Generale, pe cauza penală nu a fost efectuată nici o acțiune de urmărire penală.

În vederea neadmiterii tergiversării urmăririi penale în cauza penală nr.XXXXXX, de fiecare dată, la prelungirea termenului urmăririi penale, ofițerul superior de urmărire penală, XXXXXX, a fost atenționat asupra neexecutării neîntemeiate a indicațiilor adresate spre executare, concomitent, la xx.xx.2020, xx.xx.2021 și xx.xx.2021, fiind sesizat șeful IP XXXXXX, ca urmare, ofițerul superior de urmărire penală, XXXXXX, pentru încălcările admise, a fost atenționat asupra neefectuării la timp a acțiunilor procesual penale în cauzele penale aflate în gestiune.

La rândul său, cauza penală nr. XXXXXX, de rând cu alte cauze penale, a servit ca obiect de discuție și la ședințele comune care au avut loc a Procuraturii raionului XXXXXX cu organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXX pe parcursul anilor 2022-2023.

La xx.xx.2023, prin încheierea Judecătoriei XXXXXX, sediul XXXXXX, cererea înaintată de partea vătămată XXXXXX privind accelerarea urmăririi penale pe cauza penală nr. XXXXXX a fost respinsă, din motiv că nu s-a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil a solicitantei, manifestat prin tergiversarea neîntemeiată a urmăririi penale de către organul de urmărire penală și procuror. Mai mult, petiționarul nu a prezentat date și probe ce dovedesc tergiversarea neîntemeiată a urmăririi penale și încălcarea de către organul de urmărire penală și procuror a termenului rezonabil de desfășurare a procesului respectiv, în cazul dat sarcina probațiunii revenind persoanei ce solicită accelerarea urmăririi penale.

La xx.xx.2023, în circumstanțele indicate, Inspekția procurorilor, analizând

explicațiile procurorului XXXXXX, în raport cu probele administrate în cadrul examinării sesizării, a conchis că procurorul XXXXXX și-a îndeplinit defectuos obligațiile de serviciu, a acționat necorespunzător în raport cu atribuțiile funcționale și a decis transmiterea materialelor procedurii disciplinare în privința procurorului nominalizat către Colegiului de disciplină și etică pentru examinare.

La rândul său, Inspecția procurorilor a reținut că, deci la prelungirea termenului urmăririi penale, procurorul XXXXXX, în repetate rânduri, a indicat neexecutarea indicațiilor anterioare a procurorului, totodată nereacționând nici într-un mod la tergiversarea urmăririi penale, fie înlăturarea ofițerului de urmărire penală, conform prevederilor art.52 alin.(1) pct.20) Cod de procedură penală, fie inițierea procedurii disciplinare pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor în cadrul procedurilor penale de către ofițerii de urmărire penală, conform art.6 alin.(1) lit.b) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

Respectiv, cauza penală a fost lăsată în nelucrare pe parcursul perioadei xx.xx.2022 - xx.xx.2023 (peste x an și x luni de zile).

Ca urmare, la xx.xx.2023, prin ordonanța adjunctului Procurorului General interimar, cauza penală nr. XXXXXX a fost retrasă de la organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXX, cu transmiterea ei, organului de urmărire penală al Direcției de Poliție mun.Chișinău, pentru efectuarea în continuare a urmăririi penale.

În opinia Inspecției procurorilor, erorile procesuale admise de către procurorul XXXXXX, nu pot fi apreciate ca erori justificate, care nu este de natură a-o atrage la răspunderea disciplinară, deoarece au avut efecte negative, pe de o parte, asupra drepturilor părților în dosar, pe cealaltă parte, a adus atingere imaginii Procuraturii, deci faptele comise de către XXXXXX ar constitui o abatere disciplinară prevăzută în art.38 lit.a) din Legea cu privire la Procuratură, *îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.*

Referitor la admiterea erorilor procesuale, Inspecției procurorilor consideră că poziția sa se confirmă și prin raportul procurorului în Secția XXXXXX a Procuraturii Generale, XXXXXX din xx.xx.2023, ordonanța adjunctului Procurorului General interimar din xx.xx.2023, privind retragerea cauzei penale, ordonanța procurorului XXXXXX din xx.xx.2019 de eliberarea automobilului, raportul de expertiză judiciară nr. XXXXXX din xx.xx.2020 și alte materiale anexate la dosarul disciplinar.

Sub aspectul laturii obiective asemenea încălcări se exprimă în lipsa de ritmicitate în efectuarea urmăririi penale, corelată cu perioade de inactivitate nejustificate, în lipsa unor date care să indice asupra existenței unui comportament neadecvat al părților în proces, întinderea dată în timp a investigațiilor este, în mare măsură, determinată de factorul subiectiv, rolul pe care nemijlocit l-a avut procurorul XXXXXX în asigurarea termenului rezonabil la urmărirea penală și lipsa măsuri adecvate din partea ei pentru a remedia situația pe caz, fiind încălcate grav dreptului părții vătămate la un proces echitabil.

Comportamentul procurorului XXXXXX la exercitarea conducerii urmăririi penale în speță nu întrunește condiția calității relevante pentru a se alinia cerinței de îndeplinire corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

Astfel, potrivit raportului, inspectorul a reținut faptul că de către procurorul în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX au fost încălcate prevederile art.38 lit.a) din Legea cu privire la Procuratură, *prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor*

de serviciu.

În cadrul ședinței Colegiului, procurorului XXXXXX, asupra faptelor imputate, a confirmat corectitudinea explicațiilor depuse Inspecției Procurorilor, adăugând că, *în cadrul organului de urmărire penală al IP XXXXXX, pe parcursul anilor 2019-2023, activează doar x ofițeri de urmărire penală, în loc de x, stagiul cărora sub minim de x ani, fiind vacante funcțiile șefului și adjunctului organului de urmărire penală,* din care motiv ofițerii nu reușesc fizic să facă tot lucrul, ponderea cauzelor aflate în gestiune afectând grav calitatea și termenele rezonabile. La rândul său, volumul de lucru personal fiind la fel înalt.

Totodată, **la întrebările adresate de membrii Colegiului, Inspectorul a indicat,** că *în cadrul procedurii disciplinare nu a verificat volumul de lucru aflat în gestiunea procurorului XXXXXX, respectiv și starea de fapt la capitolul cauzelor ce a condiționat tergiversarea urmăririi penale și neexecutarea indicațiilor procurorului pe caz din partea organului de urmărire penală al IP XXXXXX, confirmând dificultatea în state și lipsa experienței profesionale a ofițerilor de urmărire penală al organului de urmărire penală al IP XXXXXX.*

Studiind materialele procedurii disciplinare acumulate și ascultând opinia procurorului XXXXXX, se rețin următoarele.

Procurorul, în conformitate cu prevederile art.49 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Procuratură, poate fi tras la răspundere disciplinară dacă în urma verificării argumentelor sesizării, Inspecția procurorilor va constata temeuri rezonabile privind comiterea unei abateri disciplinare de către procuror.

Potrivit prevederilor art.3 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, procurorului îi este garantată independența procesuală, care îl oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Totodată, potrivit Avizului nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă, care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză, normă care se regăsește și în pct.6.2.1 din Codul de etică al procurorilor.

Or, conform obligațiilor prevăzute de art.6 alin.(3) din Legea nr.3/2016, procurorul este obligat: a) să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; b) să respecte prevederile actelor cu caracter normativ adoptate în cadrul Procuraturii; c) să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea atribuțiilor sale; d) să respecte regulile deontologice ale procurorilor și să se abțină de la fapte care ar discredita imaginea Procuraturii sau ar afecta prestigiul profesiei de procuror.

În același timp, procurorul își îndeplinește atribuțiile în cadrul principiului statului de drept, care necesită respectarea unui anumit de valori fundamentale, cum ar fi imparțialitatea, transparența, onestitatea, prudența, corectitudinea și contribuția la calitatea justiției. Pentru a spori încrederea publicului în sistemul de justiție, procurorii trebuie să fie în permanență preocupați să se asigure că aceste valori sunt respectate și că ele le ghidează activitatea.

Mai mult, potrivit principiul supremației legii, reflectat în pct.pct.6.1.1., 6.1.2,

6.1.4., 6.1.6. din Codul de etică al procurorilor aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr.4 din 27.05.2016, procurorul trebuie: să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte, principiile judecării echitabile cum sunt prevăzute în articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor; să acționeze în mod echitabil și onest; să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice, să acționeze în mod echitabil și onest; să se asigure ca procedurile penale să opereze cât mai rapid posibil, în concordanță cu interesele justiției.

Principiul legalității reprezintă unul din principiile care guvernează întreaga activitate de urmărire penală. Procurorii trebuie să-și execute atribuțiile potrivit legii, să aibă un rol activ în cadrul procesului penal, să acționeze în mod echitabil, de o manieră coerentă și rapidă, contribuind astfel la asigurarea unei proceduri penale conforme cu legea.

Procesul penal, în concordanță cu principiul legalității, prevăzut de art.7 Cod de procedură penală, se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale Codului de procedură penală.

În context, orice derogare de la prevederile Codului de procedură penală capătă caracter de ilegalitate, care la rândul ei atrage mai multe consecințe negative pentru procesul penal, precum și creează pericolul real de pierdere a încrederii societății în organele Procuraturii.

Procurorul în conformitate cu atribuțiile în cadrul urmăririi penale, prevăzute în art.52 Cod de procedură penală, *verifică calitatea probelor administrate, veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indici temeinici că a săvârșit o infracțiune, asigură respectarea termenului rezonabil de urmărire penală în fiecare cauză penală etc.*

Conform art.19 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, *orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuțului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.*

Potrivit art.20 alin.(1) Cod de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârsta de până la 18 ani a victimei (alin. (2). Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respective (alin.4).

Potrivit prevederilor art.259, colaborate cu art.20 Cod de procedură penală, urmărirea penală se efectuează în termen rezonabil, care se stabilește de către procuror prin ordonanță, în conformitate cu criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauze penale și, totodată, procurorului îi revine și obligația de a asigura respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală.

În acest context, este de reținut că potrivit art.6&1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului stabilește clar că *Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale [...] într-un termen rezonabil*. Respectiv, întrucât art.6§1 oferă oricărei persoane dreptul la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei sale, el are ca obiect, în materie penală, să asigure că persoanele acuzate nu fac obiectul unui capăt de acuzare o perioadă prea mare de timp și să se ia o decizie asupra temeiniciei acestuia [*Wemhoff împotriva Germaniei*, pct.18; *Kart împotriva Turciei (MC)*, pct.68].

Chiar dacă la prima vedere pare că cauza ar prezenta o anumită complexitate, aici de reținut că jurisprudența Curții Europene nu consideră ca fiind „ rezonabile ” perioade lungi inexplicabile de stagnare a procedurii (*Adiletta și alții împotriva Italiei*, pct. 17).

Deși constatările Inspecției cu privire la admiterea tergiversării termenului de urmărire penală pe cauza penală nr. XXXXXX, precum și încălcarea a unor prevederi ale legislației procesual penale și emiterea unor decizii pripite s-au confirmat, însă Colegiul constată că acestea nu sunt rezultatul unei atitudini neglijente față de atribuțiile de serviciu, exprimat prin dezinteres vădit din partea procurorului XXXXXX pentru soluționarea cauzei.

Mai mult, Colegiul reține că o atare situație alarmantă la capitolul coordonării și desfășurării activității organului de urmărire penală poate periclita activitatea de urmărire penală, ce duce la eventuală tergiversarea termenelor de urmărire penală și încălcarea dreptului părților la un proces echitabil, Inspecția procurorilor nu a examinat cazul concret în ansamblu sub aspectul activității procuraturii și organului de urmărire penală, în întregime, ce nu ține de competența procurorului conducător al urmăririi penale în cauza concretă.

Astfel, se învederează situația potrivit căreia, pe parcursul anilor 2019-2023, în cadrul organului de urmărire penală al IP XXXXXX activează doar x ofițeri de urmărire penală, în loc de x, stagiul cărora este mai mic de x ani, fiind vacante funcțiile șefului și adjunctului organului de urmărire penală. Situație în care organul de urmărire penală al IP XXXXXX activează din anul 2019 cu state reduse și puțin competente, având volumul de lucru însemnat, din concluziile Inspecției procurorilor rezultă că procurorii urmează să se preocupe de toate cauzele urgente prin natura lor (*măsuri preventive, măsuri de asigurare, măsuri speciale de investigație, termene de menținere într-o anumită calitate, etc.*, or încărcătura care le revine procurorilor din Procuratura raionului XXXXXX și celor x ofițeri de urmărire penală, este un temei care inevitabil duce la situații din cele constatate în activitatea procurorului XXXXXX, însă care în această situație nu pot fi calificate ca îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Deși inspectorul a decis că prin acțiunile sale de către procurorul în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX a fost comisă abatere disciplinară prevăzută de art.38 lit.a) din Legea cu privire la Procuratură, *îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor*

de serviciu, se constată, că abaterea invocată este lipsită de intenție și urmări prejudiciabile.

Subsidiar, se reține că abaterea disciplinară constă într-o acțiune sau inacțiune neconformă cu îndatoririle profesionale sau administrative impuse procurorilor prin legi, regulamente sau ordine de serviciu și aceasta urmează să fie comise **cu intenție** sau din neglijență gravă.

În art.38 din Legea cu privire la Procuratură, legiuitorul a stabilit expres și în mod exhaustiv faptele și acțiunile/inacțiunile, care constituie abateri disciplinare.

Angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză.

Astfel, în cadrul examinării procedurii disciplinare nu au fost identificate temeiuri rezonabile care ar demonstra vinovăția procurorului XXXXXX, prin stabilirea intenției și survenirea cărorva consecințe, pentru existența abaterii disciplinare pasibile de angajare a răspunderii conform Legii cu privire la Procuratură.

Procurorul XXXXXX activează în Procuratura raionului XXXXXX din xx.xx.2002, fiind numită prin ordinul Procurorului General nr.xx. La xx.xx.2016, a fost confirmată în funcția de procuror în Procuratura raionului XXXXXX prin ordinul Procurorului General nr.xxx.

În perioada activității în Procuratură, dna XXXXXX a fost încurajat de 6 ori.

Sanțiuni disciplinare nu a avut.

În concluzie în urma controlului efectuat în acțiunile procurorului XXXXXX nu au fost identificate temeiuri de tragere la răspundere disciplinară prevăzute în art.38 lit.a) din legea cu privire la Procuratură, fapt pentru care procedura disciplinară urmează a fi încetată.

În contextul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.38, art.50, art.51 alin.(l) lit.d) și art.85 din Legea Republicii Moldova nr.3 din 25.02.2016 cu privire la procuratură, pct.68 lit.d), pct.71, pct.75, pct.78 din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-228/16 din 14.09.2016, cu modificările ulterioare, Colegiul, -

HOTĂRĂȘTE:

1. Încetarea procedurii disciplinare, inițiată în privința procurorului în Procuratura raionului XXXXXX, XXXXXX, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară.

2. Hotărârea Colegiului poate fi contestată la Consiliul Superior al Procurorilor, prin intermediul colegiului, de către persoanele care au depus sesizarea, Inspekția procurorilor sau procurorul vizat în hotărâre, în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării acesteia. Termenul de 5 zile este un termen de decădere. La expirarea acestui termen, hotărârile Colegiului devin irevocabile.

**Președintele Colegiului de disciplină și etică
de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor**

semnat

Vladislav GUȚAN